

de dibuix...), sinó per un detall important i que ho saboteja tot: la manca total d'aparat crític. Simplement, és una exposició de materials en brut. Cap explicació real. Deduïm que en Salvador, a part de dibuixant, era músic en actiu i un home polifacètic. Però res no ens queda 100% clar: no només els dibuixos i materials creatius no van acompanyats per la típica targeteta amb el nom, la mida, la tècnica emprada..., sinó que, per exemple, no disposem de cap cronologia de la carrera d'en Salvador, ni de cap explicació general sobre com hem d'entendre el material exposat a les vitrines (per exemple, aquell llenç per estrenar que ocupa el seu valuós espai de vitrina). En especial, en una de les vitrines hi ha una crítica, apareguda al Diari de Terrassa, d'un concert de Paco de Lucía al Centre Cultural el 1981. Inferim que, pel context en què se'ns presenta, aquella crítica devia ser escrita per en Salvador. Però és una crítica sense signar, i no hi ha cap text d'acompanyament on se'ns asseguri l'autoria de la crítica o ens sigui posada en context. I aquest és un cas on almenys podem suposar coses, però l'efecte acumulatiu de similars incerteses al llarg de tota l'exposició fa que qui no estigui ben informat de la figura de Salvador Alavedra (i aquí qui escriu prefereix admetre que abans del 8 de juliol d'enguany no el tenia al radar) surti de l'exposició content pels dibuixos però confós per tota la resta. Fins i tot hi havia a la venda a consergeria un parell de llibres d'antiga edició local sobre en Salvador, però res que es

pogués assemblar a un recull en fullet d'allò exposat, encara menys un catàleg ben estructurat. Una possible explicació és que tenien pressa fer aquesta exposició, per així poder-la fer amb l'artista encara viu i present, una circumstància perfectament raonable. Però fa uns quants anys coses així no passaven al Centre Cultural, i aquesta no és pas l'única exposició feta aquest darrer any en aquella casa a la qual "li falta alguna cosa".

Lluís Paloma Sánchez

La Terrassa penitent. Organitza: Arxiu Municipal de Terrassa – Ajuntament de Terrassa. Comissariat: Rafael Aróztegui, Joaquim Verdaguer. Del 30 de març al 30 d'abril de 2015. Arxiu Municipal de Terrassa.

L'Arxiu Municipal ens ha delectat aquesta Setmana Santa amb una exposició temàtica sobre... bé, la Processó de Setmana Santa a Terrassa, vista des d'un punt de vista de documentació històrica, sobretot fotogràfica, però també gràfica en general. El comissariat ha estat decidit amb molt d'encert: qui escriu admet estar molt en contacte amb en Rafael Aróztegui, i qualsevol cosa en què ell participi no pot ser sinó molt entretinguda. I aquesta no és l'excepció.

Quan entrem al conegut espai d'exposició al carrer Pantà, 20, observem un espai diàfan, on la paret del fons i el perímetre de vidre allotgen un total de 23 fotografies, mentre que la vitrina per-

manent de la paret de la dreta apareix plena de cartells i documentació gràfica, juntament amb una breu història, molt clara, de les processons a Terrassa.

Per ordre, les fotos, totes en blanc i negre excepte dues, són: vuit fotos dels passos de processó exposats a la Plaça Vella la Setmana Santa de 1932 (en parlarem més a baix; no és impossible que alguns d'aquells passos datessin del segle XVIII); una foto d'un Via Crucis a Sant Pere als anys 1930; una foto de la processó de 1944 al Passeig, amb l'antic edifici de la Mútua al fons; canviant del mur al vidre, tres 3 fotos de 1910 dels armats i del Capità Manaia (és ressenyable l'incongruent aspecte "de 1910" dels retratats, amb uns bigotis "canvi de segle" força divertits); vuit fotos de les processons dels anys 1950 i 1960, una mica entrebarrejades cronològicament, però que capten molt bé tot un ambient, i, finalment, dues fotografies a color de 2013 i 2014 de l'arxiu personal d'en Rafael –conegut fotògraf–, documentant una processó al barri de les Arenes i una altra al Centre. L'ordre, doncs, no és realment cronològic, tot i que es pot veure una certa progressió. I sobre la qualitat de les fotos en sí mateixes, aquesta és una mica variable, sense

ser mai dolenta: mentre que hi ha alguns exemples de fotografia ambiciosa, d'altres són fotografies que simplement documenten un fet de vida ciutadana. Així, doncs, s'ha de deixar clar que el que aquí s'ha buscat és el factor documental, aquelles fotos que poguessin resumir més bé una determinada experiència. I s'ha fet bé: els que hi regirin i observin hi trobaran multitud de detalls reveladors.

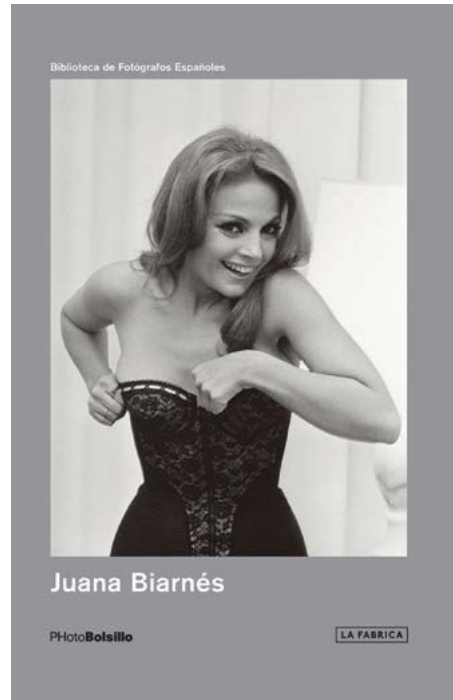
Pel que fa a la vitrina: òbviament hi ha cartells (tres dels anys 1950 i sis dels anys 1960), però també curiositats com uns fullets encapçalats "En la noche..." i que detallen qui va ser el portador en cap de la processó d'aquell any (set dels anys 1950 i un del 1967), un cartell de Ràdio Terrassa amb noms d'artistes que van actuar-hi la Setmana Santa de l'any 1950, un "reglamento" manuscrit força antic, i una reproducció dibuixada d'una processó antiga, distribuïda en una tira de fulls.

Sobre l'explicació que se'ns ofereix en un full dedicat a la mateixa vitrina, un resum molt a l'engròs a partir dels apunts presos per qui escriu seria: a Terrassa les primeres processons daten del segle XVII, datant el primer pas de què es té constància de 1726 (aquí se'ns pro-

porciona una llista de passos). S'assenyala que la processó de Setmana Santa a Terrassa va esdevenir un esdeveniment tan important a pel que fa a la seva àrea d'influència, que les processons atreien fins i tot gent forana, i sorgí la necessitat pel sometent de fer batudes per evitar robatoris a les cases dels voltants de la població. El 1932, amb l'adveniment de la II República espanyola, l'Ajuntament va decidir prohibir la processó, i l'Església local va optar per simplement exposar els passos a la Plaça Vella. Després de la Guerra Civil, l'Ajuntament franquista va recuperar la processó, que es va fer cada any fins al 1968 (en què l'assistència va ser molt minsa, ara que la gent tenia cotxe i podia marxar de vacances). El 1969 la processó va ser anul·lada per pluja i el 1970 es va deixar de fer, en obediència a una ordre papal de no fer-la més –d'acord amb les directrius del Concili Vaticà II–. Finalment, la processó es recupera ja al segle XXI, just després de la creació del Bisbat de Terrassa.

Lluís Paloma Sánchez *Juana Biarnés*. Pròleg de Jordi Rovira. Biblioteca de Fotografos Españoles, PhotoBolsillo, La Fábrica. Madrid, 2015. 96 pàgines, 13 x 18 cm. En castellà/anglès.

Amb un pròleg subtítulat *A contracorriente* com a possible subtítol també del llibre, aquest volum de petit format és en essència el catàleg de l'exposició de l'any passat a la Sala Muncunill que mai va ser publicat. És a dir, fins ara, i com a part d'una col·lecció que fa anys

que és en marxa. Es tracta d'un volum petit i força prim amb una foto de Carmen Sevilla a la portada. Suposem que aquest format, general de tota la col·lecció (Carmen Sevilla a part), es deu a un tema de preu. Bé, el que compta és la intenció: fins fa tres anys Joana Biarnés era una gran oblidada. Pel món (era més coneguda com a cuinera de nivell al restaurant Ca Na Joana, a Eivissa) i per ella mateixa (no semblava saber què tenia en aquells negatius guardats a casa fins que en Cristóbal Castro li va fer una inesperada visita). En només dos anys va passar a ser premiada amb la Creu de Sant Jordi. La resposta, o almenys una part, és recollida aquí.

Després d'una sotaportada amb una foto de la Joana Biarnés com a cuinera, de la portada interior i d'una excel·lent foto de la Joana feta per Cristóbal Cas-